

František ŠTAMBERA, *Josef Jan Sankot a jeho Dějepis města Telče na Moravě*, České Budějovice 2009 (= bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 48 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Dějiny Telče se zejména na sklonku 19. a v první polovině minulého století těšily oprávněnému zájmu místních historiků. Z jejich řady je neprávem opomíjen Josef Jan Sankot, dlouholetý farář z nedalekého Radkova. Po prvních nábězích v 18. století spojených se jmény duchovního Josefa Jana Nepomuka Olivy a městského kancelisty Jana Pavla Bílka se dějiny města prvního monografického zpracování dočkaly v padesátých letech 19. století z pera tamního učitele a hudebního skladatele Jana Evangelisty Kypty. Poté se vývoj lokální historiografie rozdělil a vyvíjel dvěma směry. První představovali katoličtí duchovní, k nimž kromě Sankota patřil zejména významný telčský děkan Alois Hruďička, jehož kniha byla vydána roku 1899 k oslavám údajného 800 let výročí založení města. Druhá linie pak byla reprezentována vyučujícími na telčské vyšší zemské reálce. Společná práce Jana Beringera a Jaroslava Janouška z roku 1891 a zejména monografie Jana Tiraye vystavily místním nadšeným diletantům kruté zrcadlo. Přesto by jejich práce neměly upadnout v zapomnění. Toto nebezpečí hrozí zejména u Sankota, jehož dějepisná práce zůstala v rukopise a nikdy se nedočkala vydání, neboť její autor zemřel dva roky před tím, než práce měla být – k údajnému miléniu brněnského kostela sv. Petra a Pavla – vydána; je ovšem otázkou, zda to byl jediný důvod.

Lze proto přivítat, že František Štambera se nechal přesvědčit a po počátečním váhání se do rozboru Sankotova díla pustil. Správně přitom rozpoznal, že jeho hodnota netkví v historickém přínosu, ale naopak ve způsobu, jakým je skrze toto dílo možné proniknout do myšlení jednoho katolického moravského duchovního a vlastence druhé poloviny 19. století (srov. Sankotovu sebezprezentaci, kterou vepsal na svou fotografii roku 1857 na s. 18)

František Štambera si svou práci rozvrhl do čtyř kapitol, v nichž se postupně věnoval obecné charakteristice díla, životopisu Josefa Jana Sankota, podrobnému rozboru studovaného rukopisu a nakonec také „posmrtnému životu“ Sankotova díla. Největší význam z nich má rozbor díla, v němž se František Štambera věnoval zejména jeho obsahu. Jeho podrobný popis mu ukázal přinejmenším dvě okolnosti. První byla práce s prameny uloženými tehdy na telčské radnici i na telčském zámku, které mu poskytly oporu pro vylíčení městského hospodářství. Mnohem zajímavější jsou ale úvodní stránky Sankotova díla, na nichž s oporou v dílech významných historiků i těch dnes již zapomenutých konstruoval svou verzi počátků dějin města.

Byl přitom hluboce ovlivněn atmosférou milénia příchodu soluňských bratří Cyrila a Metoděje, které si Morava připomenula roku 1863. Národně buditelská hodnota historie a historických argumentů je dobře patrná také z dalších Sankotem zaznamenaných mýtů – či spíše vážně míněných názorů – na vznik města, nejstarší dějiny některých sakrálních objektů, působení některých církevních řádů (v Telči oblíbených templářů) či založení špitálu u kostela sv. Duha. Právě v těchto pasážích se František Štambera dostal k podstatě „vzniku“ a významu Sankotova díla, které především mělo udržet či posílit víru ve význam misijního působení obou věrozvěstů, na nichž „ležely“ celé další dějiny jím studovaného moravského města. Právě proto se v Sankotově textu objevují zprávy o jejich pobytu na Telčsku.

Na předkládané bakalářské práci oceňuji také pokus o vylíčení Sankotových životních osudů, jimž – s výjimkou jediného Rampulova drobného příspěvku – nebyla věnována žádná pozornost a student tak byl nucen využít zejména vlastní Sankotova díla. Podrobnější rozbor by si možná zasloužilo srovnání studovaného čistopisu Sankotova rukopisu s jeho konceptem, který navíc obsahuje některé pasáže, jež v čistopisu chybí. Větší pozornost mohla být věnována také další Sankotově tvorbě.

Bakalářská práce prozrazuje autorovo zalíbení v tématu i v někdy poněkud archaickém vyjadřování, které mohlo být ovlivněno studovaným materiálem. Kromě několika prohlešků vůči jazyku a chybějících písmen postrádám v jejím úvodu podrobnější výklad o starších autorech telčských dějin. Chybí v ní také edice studovaného Sankotova rukopisu. Její absence je ale – jak pevně doufám – způsobena tím, že František Štambera se Sankotovým dílem bude věnovat (zejména s důrazem na jeho inspirační zdroje, společenskou atmosféru vzniku díla a další autorovu tvorbu) i nadále.

Bakalářskou práci Františka Štambery doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **v ý b o r n ě**.

Jindřichův Hradec, 22. srpna 2009

PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.